

Гомельскі Універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ і ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 5 (679)

Аўторак, 16 лютага 1988 г.

Газета заснавана
у верасні 1969 года

Выгодзіль раз у тыдэні

Цена
2 кал.

САЦЫЯЛІСТЫЧНЫЯ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ КАЛЕКТЫВУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА НА 1988 ГОД

Кіруючыся пастаўнай ЦК КПСС, Савета Міністраў СССР, ВЦСПС і ЦК ВЛКСМ ад 18 чэрвеня 1986 года «Аб Усесаюзных сацыялістычных спаборніцтвах на пасляховава выкананне заданняў XII пяцігадкі» і рыхтуючы дастойную супстречу XIX Усесаюзной партыйнай канферэнцыі, 70-годдзю БССР і Кампартыі Беларусі, калектыву Гомельскага дзяржаунальнага Універсітэта бара на сябе наступныя сацыялістычныя абавязацельствы:

1. Завяршыць пераход на дагаворныя ўзаемадносіны з працдырвістствамі, арганізацыямі, установамі па падрыхтоўцы і перападрыхтоўцы спецыялістаў.

2. Удасканаліванне падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі спецыялістаў:

— устанавіць сувязі са школамі і працдырвістствамі, на якіх праходзяць стажыроўку маладыя спецыялісты; праводзіць кансультатыўныя пітанні, звязаныя з павышэннем узроўню іх падрыхтоўкі ў адпаведнасці з патрабаваннямі вытворчасці; удзельнічаць у атэстациі маладых спецыялістаў; правесці Універсітэцкую наукоўскую-метадычную канферэнцыю па выніках стажыроўкі;

— выдаць 4 падручнікі і вучэбныя дапаможнікі працэнтрычныя і рэспубліканскія выдаўці;

— выдаць ратапрынтным способам 81 вучэбна-метадычную распрацоўку;

— укараіць у вучэбных працах новую выкладчычную тэхніку, з выкарыстаннем ЭВМ выканань 37% дыпломных і 25% курсавых работ;

— завяршыць складанне скразных праограм прахаджэння практик для ўсіх спецыялістіў і спецыялізаций;

— увесці ў практику метадычнай работы кафедр аблеркаванне тэхнікай лекцый па цэльных раздзелах чытаемых курсаў;

— ісціна палепшиць кірауніцтва самастойнай вучбай работай студэнтаў з боку выкладчыкаў з мэтай забеспечэння высокачынай падрыхтоўкі маладых спецыялістаў.

3. Падрыхтоўка, павышэнне кваліфікацыі наукоўска-педагагічных кадраў:

— абразаніць адну доктарскую і 14 кандыдатскіх дисертаций;

— накіраваць на стажыроўку на перадавыя працдырвістствы, у арганізацыі наукоўных установ не менш 7% прафесарска-выкладчыцкага сastаву.

4. Развіціе наукоўска-даследчых работ і практичнай реалізацыі атрыманых вынікаў:

— забяспечыць выкананне наукоўска-даследчых работ на суму 1741,8 тыс. руб.;

— укараіць у народную гаспадарку 35 наукоўска-даследчых работ з эканамічнымі эфектамі не менш 1 млн. руб.;

— выкананьце ўсе закончаныя аховаздолънныя тэмы на ўзроўні вынаходніцтва;

— атрымаць не менш 17 станоўчых разшэнняў на выдачу аўтарскіх пасведчэнняў;

— далучыць да выканання тэмплана НДР Універсітэта 35 % студэнтаў дэўнага адукацыйнага савыкананія ў савыкананіі.

5. Удзел ГДУ у реалізацыі Харчовай праграмы СССР:

— працоўніць галіновае юкараненне тэхнілагіў аднаўлення зношаных дэталей аўтамабіляў, трактараў і сельскагаспадарчых машын у сістэме Дзяржаграпрома СССР;

— аказаўцаць шэфскую дапамогу калгасам і саўгасам Гомельскай вобласці на дагаворных

пачатках ва ўборы ўраджаю і нарыхтоўцы грубых і сакавітых кармой;

— забяспечыць удзел 1050 студэнтаў у работе студэнтадаў.

6. Ажыццяўленне сацыялістых мерапрыемстваў:

— забяспечыць пущёўкамі ў санатор-правілакторіі не менш 1050 студэнтаў і супрацоўнікаў;

— адкрыць кааператывунае студэнцкае кафэ.

7. Выхаваўчая работа:

— актыўна юкараняць новыя формы арганізацыі адпачынку студэнтаў і супрацоўнікаў, выкарыстоўваючы для готава народных Універсітэтаў, клубы па інтерэсах, самадзеянія калектывы і іншыя нефармальныя агяднанні;

— ахапіць указанымі формамі работы не менш 3000 чалавек;

— правесці агляды-конкурсы мастацкай самадзеянісці студэнтаў і супрацоўнікаў, прысвечаны 70-годдзю БССР;

— павысіць працоўную і грамадскую актыўнасць студэнтаў, удасканальваць студэнцкае самакіраванне, перавесці інтарнат № 4 на поўнэ студэнцкае самакіраванне.

8. Ахова працы і тэхнікі біспекі:

— ажыццяўліць комплекс мерапрыемстваў па паліашэнні ўмоў працы, быту і адпачынку, недапушчэнню траўматызму супрацоўнікаў і студэнтаў Універсітэта, асвоіць выдзеленія на гэтых міты 27,2 тыс. руб.

9. Спартыўна-масавая і ваенна-патрыятычная работа:

— правесці агульнаузвесціцкую спартакіду «Здароўе» сярод супрацоўнікаў па 8 відах спорту і Універсіяду студэнтаў — па 18 відах;

— падрыхтаваць 5 майстроў спорту СССР, 24 кандыдаты ў майстры спорту, 80 спартсменаў першага разраду, 1150 — масавых разрадаў, 917 значыццаў ГПА;

— прыняць актыўны ўдзел у месячніку абаронна-масавай работы, прысвечаным 70-годдзю Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту;

— з мэтай паліашэння падрыхтоўкі студэнцкай моладзі да службы ў рэзерве Савецкай Арміі пры камітэце ДТСААФ стварыць «Клуб маладога воіна»; сярод прызыўнікаў моладзі правесці спартакіду па агульна-фізічнай падрыхтоўцы і ваенна-тэхнічных відах спорту.

10. Для насельніцтва горада і вобласці прачытати не менш 8 тысяч лекцый па актуальных праблемах перабудовы, ажыццяўліць ўсіх сферах жыцця краіны, у тым ліку і вышэйшай школы, знейшай і ўнутранай палітыцы Савецкай дзяржавы і прааганізаціўнай падрыхтоўкі аховы ўзроўні выкладчыкаў.

11. Дабіцца ўзаконенія выкарыстання выдзялімых рэсурсаў. За 1988 год з'яўлюніць 1200 кват. гарад. электразнергіі, 300 кг цэменту, 0,3% бензіна. Паменшыць на 5% наратыўныя затраты на вытворчасць выбраўб з лесаматэрыялаў.

12. Асвоіць выдзеленія на будаўніцтва новага вучэбнага корпуса капиталаўкладані ў суме 1300 тыс. руб., у тым ліку на будаўнічы-монтажныя работы — 900 тыс. руб.

Сацыялістычныя абавязацельствы зашverджаны на канферэнцыі працоўнага калектыву Універсітэта.

Аб'яўлен конкура

Для маладых

вучоных і студэнтаў

Акадэмія наукаў СССР аўяўляла ў 1988 годзе конкурс на атрыманне дзеяўці медалей з прэміямі для маладых вучоных і дзеяўці медалей з прэміямі для студэнтаў вышэйшых наукоўских установ ў за лепшыя наукоўскія работы ў галіне фізікі, ядзернай фізікі, энергетыкі, астрономіі, матэматыкі, выкладчычнай тэхнікі, хімічнай тэхнікі, біялогіі, фізіка-хімічнай біялогіі, фізіялогіі, геалогіі, геафізікі, реакімі і горных наукаў, ахіялогіі, фізікі атмасферы, геаграфіі, эканомікі, гісторыі, філософіі, права, літаратуры і мовы, стварэння прыбораў для наукоўскіх даследаванняў і інш.

Конкурс праводзіцца з мэтай далейшага павышэння творчай актыўнасці маладых вучоных і студэнтаў вышэйшых наукоўских установ у правядзеніі наукоўскіх даследаванняў. Яго пераможцы сярод маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

З парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў ў прамія для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў ў прамія для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

3 парадкам выழчэння. 1 афармленіе работ на атрыманне медалей з прэміямі для маладых вучоных і студэнтаў УНУ, якія вызначаюцца наўзінай, арыгінальнасцю ў пастаўніцтва і раешнікі задач, але не ўдастоеныя гэтых медалей, узнагароджаюцца ганаровымі дыпломамі АН СССР.

(Наш кар.)

НА ШЛЯХУ ПЕРАБУДОВЫ Кожны паасобку і ўсе разам

Павышэнне ролі партыйных арганізацый, кожнага камуністычнага выніку перабудовы, якія адбываюцца ва ўсіх сферах нашага жыцця, у тым ліку і ў вышыншай школе, з кожным днём становішча больш адчувальным. Гэта можна заўважыць і ў дзеянасці як партарганізацыі ў цэлым, так і партгруп кафедр матэматычнага факультета.

Нядайна на факультэцкім партходзіце былі заслушаны спраўдзядачы загадчыкі кафедры камуністычнага выніку В. І. Міроненкі і В. С. Манахава «Аб стаНЕ навукова-даследчай работы на кафедрах і прааградзяючай навуковых ведаў у свяtle рашэння XXVII з'езда КПСС і наступных Пленумаў ЦК КПСС». Адбылася прыпынітвальная размова, якая не пакінула нікога раўнадушным.

Пеши за ўсё абы тых выніках, якія дасягнулі кафедрамі за першыя два гады бгучага піццюдка.

На кафедры алгебры і геаметрыі цяпер працуе 12 чалавек, сярод якіх адзін доктар і ўсем кандыдатамі наукаў. Усе дыпломаваныя спраўдзядачы вядуць навукова-даследчую работу па тэме, якая ўваходзіць у рэспубліканскую комплексную праграму фундаментальных даследаваній у галіне прыродазнаўчых наукаў. За два апошнія гады ў рамках гэтай тэмы выкананы і пасляхова абаронены чатыры кандыдаты дысертатацыі.

У 1985 г. у выдавецстве «Універсітэцкое» началася штогодовая выданне распушліканскага міжведамаснага навуковага зборніка, прысвечанага пытанням сучаснай алгебры. Падрыхтоўку да друку і прадаванні зборніка ажыццяўляюць члены кафедры алгебры і геаметрыі нашага ўніверсітэта. Тры выпускі зборніка вышылі ў свет. Чатыры падрыхтоўкі да друку і прысвечаныя вынікам Х Уссесаўзанага сімпозіума па тэорыі груп, які праходзіў у ГДУ ў 1986 годзе.

За мінулы навучальны год спраўдзядачы кафедры апублікаваны 27 артыкулаў і 20 тэзісаў пададметствуючай на Уссесаўзанага канферэнцыях. Кожны вынікунак мае па дзве публікацыі, а Л. А. Шамятаю і А. М. Скібы апублікавалі па сем навуковых артыкулаў.

Як жа звязана навукова-даследчая работа са спецыялізацыяй па алгебры, якую ажыццяўляе кафедра? У 1986 г. нафедрой пераглядзеяніем работ выкладчыкі кафедры з вучебнымі працэсамі — гэта выкананне курсавых і дипломных работ. Апошні вынікунак ажыццяўляецца ў рамках дзяржаўнага бюджетнага тэмы. У курсавых работах захоўваецца пераемніцтва тэм паміж гадамі навучання і перспектывай на дипломны праект.

Сур'ёзную ўвагу налектыў кафедры ўдзяляе ўніверситету навешчых метадычных рэкомендаций у вучебныя працэсы. У адпаведнасці з рэкомендациямі, распрацаванымі навукова-метадычнымі саветамі ўніверсітэта, падрыхтоўкі да выдання ў вучебна-метадычных дапаможнікаў, адбораны кафедрай 1

передадзены ў чытальную залу машыністскага варыяントа тэксты лекцый па трох дысцыплінах, вывучаемых студэнтамі. У 1987 г. на ратапынцы ГДУ выдадзены 4 метадычныя дапаможнікі, а牠ы — падрыхтоўкі да друку. У выдавецстве «Наука» выйшлі выйсці манаграфія А. А. Шамятаю і А. М. Скібы. Вынікі, выкладзены ў ёй, леглі ў аснову новага специкурса, які чытаецца студэнтамі з мінуглага навучальнаага года.

Ахарактарызуем даследчыні кафедры дыферэнцыяльных уравненняў. Тут працуе шэсць выкладчыкоў, сярод якіх пяць — кандыдаты наукаў. За першы бгучага піццюдка абаронена адна кандыдатская дысертацыя, выдадзена манаграфія даследчыні У. І. Міроненкі, апублікавана чатыры навуковыя артыкулы, атрыманы аўтарскія пасведчанні на вынаходыцца.

Супрацоўнікі кафедры наладзілі творчую сувязь з ВА «Гомельмашмаш» і ўжо першымі вынікамі свайго работы доказалі, што могуць аказаць значчу дапамогу вытворчасці.

У сваіх выступленнях камуністы адзначалі, што кафедры алгебры і геаметрыі і дыферэнцыяльных уравненняў вядоўцаў вялікім навуковымі дакладамі патэнцыялем. Аднак ён яшчэ недастатковы працу для падрыхтоўкі спецыялістаў выкладчыкаў кваліфікацыі ў ліку студэнтаў факультета для іх работы ў ВНУ і НДІ рэгіёна.

Намеснік сакратара партбюро А. Ф. Васільев гаварыў абы там, што кафедры пакуль што не выкарстоўваюць настава тых магчымасці, якія прадстаўлены ў Саюзе настаяўчага відзяленія відзяленія на падрыхтоўкі студэнтаў на кафедрах і падрыхтоўкі асобы студэнтаў на юндывідуальныя планы падрыхтоўкі. З дня выдання гэтага загада прашло амаль падзіўтара года, аднак на факультэце яшчэ няма відзяленія студэнта, які ён працае на юндывідуальному плане.

Аб праблеме падрыхтоўкі спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі гаварыў камуніст М. Н. Мурашка. Кафедры не вядуць металагічных работ па падрыхтоўцы дактароў наукаў: не выкарстоўваюць для гэтага інстытута старых навуковых спраўдзядачы, не ствараюць рэжым найбольшага спрыяліця для тых, хто працуе над докторскім дысертатывам.

Камуніст А. Ф. Каморнікай даў ацэнку вынікам работы кафедр па арганізацыі навукова-даследчай работы сярод студэнтаў. Яна прызначана яшчэ недастатковай.

У сваіх выступленнях камуністы дэкан факультэта М. В. Селькін, У. Ф. Філіпсю, Ю. А. Кашын указалі на неабходнасць далейшага паглублення і пашырэння інтэгральных адукацыяў, навук і вытворчасці, што з'яўляецца важнейшым кампанентам дзеянасці кожнай кафедры на сучасным этапе.

У работе факультэцкага партынага сходу прыняла ўдзел вялікадыячніца адзінства і прааградзяючы агітаты і прааградзяючы агітаты Цэнтральнага РК КПБ Т. Ф. Любенская.

В. ЧАРТОК,
партгрупога кафедры
алгебры і геаметрыі.

А МАЛЬ 13 мільёнаў вучоных, інжынеру, эканомістаў, тэхнікаў, студэнтаў, перадавальных рабочых і калгаснікаў ажыццяўваюць сёня 24 усесаўзанага наукаў-тэхнічнага таварыстваў краіны. Штогод іны распрацоўваюць калі двух мільёнаў працоўнага і рабочага насельніцтва, накіраваных на павышэнне прадукцыйнасці працы і якасці прадукцыі, стварэнне і ўкараненне прынцыпаў новых тэхналогій, сродкаў аўтаматызацыі працы, высоцнаефектыўных машын і механизмаў. Многія з распрацовак уключаныя ў планы галін народнай гаспадаркі.

У Маскве ў Вялікім Крамліўскім палацы 2—4 лютага бгучага года адбыўся VII з'езд НТТ. Для ўдзела было пры号召лены 1358 делегатаў нашай краіны і прадстаўнікі дзялегатай з 17 зарубежных краін. У работе з'езда прынялі ўдзел сакратары ЦК КПСС Л. М. Зайкоў, М. М. Слюнкоў, У. І. Далгіх, Г. П. Разумоўскі, першы намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР У. С. Мурахоўскі, старшыня ВЦСПС С. А. Шалаеў, першы сакратар ЦК ВЛКСМ В. І. Міроненка, адказныя работнікі ЦК КПСС, кіраўнікі міністэрстваў і ведомстваў, вучоныя, прадавальцы вытворчасці.

З'езд практадаў на першым этапе развіцця савецкага грамадства. Ідэя красавіцкага (1985 г.) Пленума ЦК КПСС XXVII з'езда КПСС наступных пленумаў ЦК, якія занаменавалі новы гістарычны ѿбух развіцця ленінскай канцепцыі сацыялізма, усё глыбей познаніць у грамадскую свяломасць, авалодаваць людзімі, становіцца накіраваючай сілай нашага руху.

Са справа здадзеным дакладам на з'ездзе выступіў старшыня Усесаўзанага Савета навукова-тэхнічных таварыстваў краіны А. Ю. Ішлінскі. У дакладзе знайшли адлюстраванне на выніках і труохіх спраўдзядачы на падрыхтоўкі спецыялістаў выкладчыкаў відзяленія ленінскай канцепцыі сацыялізма, усё глыбей познаніць у грамадскую свяломасць, авалодаваць людзімі, становіцца накіраваючай сілай нашага руху.

Са справа здадзеным дакладам на з'ездзе выступіў старшыня Усесаўзанага Савета навукова-тэхнічных таварыстваў краіны А. Ю. Ішлінскі. У дакладзе знайшли адлюстраванне на выніках і труохіх спраўдзядачы на падрыхтоўкі спецыялістаў выкладчыкаў відзяленія ленінскай канцепцыі сацыялізма, усё глыбей познаніць у грамадскую свяломасць, авалодаваць людзімі, становіцца накіраваючай сілай нашага руху.

На з'ездзе адзначалася, што харacterыстычныя рысы апошніяга часу стала стварэнне ў НТТ новай атмасфери, ломка стылю і спрэятваць пытаніямі, якія падыходзяць да атасцяція ВНУ. На першых яе выніках у краіне не атасцаваны чатыры вышэйшыя навучальныя ўстановы, у тым ліку Бранскі тэхнолагічны інстытут, Ленінградскі ветэрынарны інстытут і інші.

У ходзе перабудовы назіраюцца і «прабускі». Асобныя выкладчыкі аказаліся менш

няў, паворот ад фармалізму да жывой справы.

Шырокую падтрымку членамі НТТ атрымала ідэя часовых творчых калектываў, якія дзейнічаюць на аснове гаспадарчых дагавораў з прадпрыемствамі.

Бгучынам, інжынерам, спецыялістамі рабочага і рабочага насельніцтва, накіраваных на павышэнне прадукцыйнасці працы і якасці прадукцыі, стварэнне і ўкараненне прынцыпаў новых тэхналогій, сродкаў аўтаматызацыі працы, высоцнаефектыўных машын і механизмаў. Многія з распрацовак уключаныя ў планы галін народнай гаспадаркі.

Пасля аблеркавання ўсіх пацтупленых пытанняў дэлегаты з'езда аднадушна прагласаваць за старшыні Саюза наукоў і інжынерных таварыстваў СССР, якія дазволіць узнятці рою павысіць навукова-тэхнічныя часці.

У дакладзе і многіх выступленіях пастаўніка гучай заклік: «Вярнуць інжынерныя працы, якія былі сацыяльнай значнасці!»

Вялікую ўспыхавшыя выклікала выступленне намесніка міністра вышэйшай і сярэдній спецыяльнай адукцыі краіны таварыстаў Макарава. Ен адзначыў, што вышыншай школа ўсесаўзанага з'езда НТТ студэнтаў, што будзе саўдзейнічаць падрыхтоўкі навукова-думаючых будучых спецыялістаў.

Прамоўца ссыніўся таксама на пытаннях перабудовы вышыншай школы, асноўная задача якой — разніца змяніць адносныя грамадства да сістэмы вышэйшай адукцыі. Цяпер практадаў на першага піццюдка для іх работы ў ВНУ і НДІ рэгіёна.

На з'ездзе адзначалася, што харacterыстычныя рысы апошніяга часу стала стварэнне ў НТТ новай атмасфери, ломка стылю і спрэятваць пытаніямі, якія падыходзяць да атасцяція ВНУ. На першых яе выніках у краіне не атасцаваны чатыры вышэйшыя навучальныя ўстановы, у тым ліку Бранскі тэхнолагічны інстытут, Ленінградскі ветэрынарны інстытут і інші.

Г. БАЛТРУШЭВІЧ,
к. а. н., дацэнт кафедры
еканомікі працы, дэлегат
VII з'езда НТТ.

Прыкметнае растуць сцены новабудоўлі — вучыбнага корпуса фізічнага факультэта ўніверсітэта, у якім размесціцца вылічальны цэнтр, вý-датыры, спецыяльныя лабараторы, бібліятэка, чытальня, зала, буфет.

Узводзіцца аб'ект будаўнічага управління № 84. Рабочыя, якія працуяць тут па калектыўнаму падряду, імкніца рабіць усё для таго, каб новы корпус ГДУ быў здадзены ў вызначаны тэрмін. Фота А. Ульянінай.

ПРАЦОУНАМУ СЕМЕСТРУ-88 - УЗОРНУЮ ПАДРЫХТОУКУ!

ГІСТОРЫЯ нашай краіны — гэта і гісторыя Ленінскага камсамола, які адзначылі сёлета 70-годдзе з сваімі нараджэннямі. Маладыя гвардыі Краіны Саветаў дастойна вінес ў будучыню эстафету ідэалу справядлівасці і свабоды, запавешчаных Валікам Каstryчнікам.

Звяртаючыся да моладзі на III з'ездзе РКСМ, У. І. Ленін гаварыў: «Перад вами задача будаўніцтва, і вы не можаце вырашыць, толькі авалодаўшы

гэтыя і многія іншыя аўбекты ўдарнымі для студэнцкай моладзі. Родна-чалавікімі ж студэнцкага будаўнічага руху сталі выхаванцы МДУ імя М. В. Ламаносава.

Чэрэдзі стагоддзя таму назад у будаўнічы рух уключыліся і студэнты Гомельшчыны. Першы студэнты будаўнічы атрад быў сформіраваны на базе Гомельскага дзяржаўнага педагогічнага інстытута імя В. П. Капалава. 106 яго выхаванцаў працавалі на будаўніцтве жы-

атрад эканамічнага факультэта «Волаты» (командар В. Краўчанка, камісар С. Андрэевец) і спецыялізаваны педагагічны атрад матфака «Прамен» (командар Н. Агееў, камісар В. Лячук).

Працоўныя здзяйсненні студэнтаў атрымліваюць у нашай краіне высокую ацэнку. Сямі дастойных Радыма адзначаюцца медалямі. Актыўсты і ветэраны патрыятычнага руху ўзнагароджваюцца Ганаровымі граматамі ЦК ВЛКСМ, Ганаровымі граматамі Цэнтральных Камітатаў камсамола саюзных рэспублік і мясцовых камсамольскіх органаў, нагруднымі знакамі працоўной доблесці. Штогод для віліх груп удзельнікаў працоўных семестраў арганізујуцца цікавыя падарожжы як па нашай краіне, так і за мяжой...

Для удзельнікаў студэнцкага руху нашага ўніверсітэта сёлеты год асабісты, юбілеі. Наперадзе — дваццаць пятае працоўнае лета. Гэтая дата абавязвае да многага. Яшчэ большыя прымы ёсць і з чарговага Пленума ЦК КПСС, Савета Міністров ССРБ, Савета Міністров ССР БССР, якім універсітэцкая камсамольская арганізацыя ўзнагароджана штогод ўзнагароджаныя штагаўдадавыя актыўныя ўдзельнікі будаўніцтва, меліярыяцыя, земельнікі, поспехі, дасягнутыя ў вучобе і грамадска-палітычнымі жыццем.

Пленум атрапаваў студэнты ўніверсітэта і ў летнім семестры-87. У агульных здабытках на пасыльні ўклад унеслы байцы кожнага з 46 атрадаў. Сярод іх іх пераможцы абласнонага і рэспубліканскага спаборніцтва. Вось і ў гэтых месцыах на ўніверсітэце прышла прыемная навіна. За высокія паказы ў вытворчай і грамадска-палітычнай дзеяйнасці ўзнагароджаны памятнымі вымпеламі ЦК ЛКСМБ будаўнічы

Усе гэта абавязвае удзельнікаў летніга семестра-88 ужо ціпера максімальна мабілізація і саўпраўды ўзорнымі чынамі правесці падрыхтоўкі перыяд з тым, каб забяспечыць найвышэйшую працоўную насцель працы, арганізаціі, палітычнай і грамадской актыўнасці на месцах дыслакацыі.

С. НІКАЛАЕВА,
нам. сакратара камітэта
ЛКСМБ, начальнік штаба
працоўных спраў.

ўсіх сучасных веданнях, умежоў ператварыць камунізм з гатовых завучаных формул, рэчызту, прадпісанняў, праграм у тое жывое, што абядноўвае нашу непасрэднюю работу, ператварыць камунізм у краініцтва для нашай практычнай работы».

Практычнай школай для студэнцкай моладзі ў гэтых пытаннях з'яўляецца ўдзел у патрыятычных студэнцкіх руху. Амаль тры дзесяцігоддзі студэнты краіны ўдзельнічаюць у будаўніцтве важнейшых народнагаспадарчых народнагаспадарчых аўбектаў. За гэты час школу палітычнай, працоўнай і маральна-загароднай працы прайшло больш 12 мільёнаў юнакоў і дзяўчак.

Пачатак быў пакладзены ў 1959 годзе на нахахстанскай зямлі з будаўніцтва саманных домікаў. Паступова студэнты перайшлі да ўдзелу ва ўзвядзенні гігантаў будаўніцтва, сельскагаспадарчых комплексаў, ліній сувязі і электрапраедац. Будоўлі Нечарназем'я і Каахстана, нафтавыя промыслы Захоўнай Сібіры і Крайнай Пойначы, БАМ і КамАЗ, «Атамаш», урадлівія нівы Украіны, Малдавіі і поўдня РСФСР —

лога дома, зернековічча і карша на Уральскай вобласці. Сённяшнія байцы студэнціх будаўнічых атрадаў дастойна працаюць лепшыя традыцыі першапраходаў патрыятычнага руху. Зводны атрад нашага ўніверсітэта неаднаразова прызнаўся лепшым у вобласці і змаймаў прызы ў месцых ў рэспубліканскім спаборніцтве. У камітэце камсамола захваўваюцца Памятны Сцяг ЦК КПБ, Савета Міністров ССРБ, Савета Міністров ССР БССР, якім універсітэцкая камсамольская арганізацыя ўзнагароджана штагаўдадавыя актыўныя ўдзельнікі будаўніцтва, меліярыяцыя, земельнік, поспехі, дасягнутыя ў вучобе і грамадска-палітычнымі жыццем.

Пленум атрапаваў студэнты ўніверсітэта і ў летнім семестры-87. У агульных здабытках на пасыльні ўклад унеслы байцы кожнага з 46 атрадаў. Сярод іх іх пераможцы абласнонага і рэспубліканскага спаборніцтва. Вось і ў гэтых месцыах на ўніверсітэце прышла прыемная навіна. За высокія паказы ў вытворчай і грамадска-палітычнай дзеяйнасці ўзнагароджаны памятнымі вымпеламі ЦК ЛКСМБ будаўнічы

заробленыя плаціны будзе планавацца ад аўтому выкананых работ.

Чаму разнародка на месцы дыслакацыі паступіла толькі пасля фарміравання атрада? Гэта вельмі назрэчна, уносіць дадатковыя турботы атраду.

Прычына ў тым, што толькі у лютым Рэспубліканскі штаб падвойдзіў выкі рабочыя і даводзіць план накіравання СА па трэстах і міністэрствах.

Якія дакументы афармляюцца пры прастоі атрада па віні прымаючай арганізацыі?

У вышыдзіцца атрада па віні прымаючага боку з-за незабыспечанасці фронтамі работ, будаўнічымі матэрыяламі, механизамі і інструментамі, транспартамі або па прычыне іншых парушэнняў дагаворных умоў камандар атрада складае акт працоі з указаннем колькасці людзей і часу працоі. Акт павінен быць падпісаны кіраўніком арганізацыі. У выпадку адмовы падпісацца указаны акт з боку кіраўніцтва агаданіць арганізацыі камандар атрада павінен аб гэтым прыфармавацца прафром арганізацыі і вышэйшай штаб СА.

Што новага ўнесла перабудова ў будаўніцтве руху?

Па-першым, наладжаны кантроль за работай студэнціх атрадаў з боку абласнонага КПБ. Абласнон штаб СА можа самастойна вырашыць пытанне перадыслакацыі студэнціх атрадаў.

Змяніліся адносныя да арганізацій вытворчай дзеяйнасці студэнціх атрадаў з боку прымаючай арганізацыі. Прынятая пастанова АК ЛКСМБ не накіроўваецца студэнціх атрадаў з тыя арганізацыі і гаспадарак, якія безадказна аднесліся да іх прыёму ў падрэднымі працоўнымі семестрамі?

Ціпер распрацаўаны дадатак да дагавора, дзе ўсе гэтыя пытанні агавораны. Фонд

САЦЫЯЛІСТЫЧНЫЙ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ

ЗВОДНАГА СТУДЭНЦКАГА АТРАДА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖУНІВЕРСІТЭТА НА ПАДРЫХТОУЧЫ ПЕРЫЯД

У ажыццяўленні сацыялістичных задач, паставленых XXVII з'ездам КПСС, актыўны ўдзел прымае і студэнцкая моладзь Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Ударны прайац і высокі грамадскі актыўнасць адзначыў зводны СА ГДУ 70-годдзе Вялікага Каstryчніка. Летасць 1030 камсамольцаў і маладых камсамістў прынялі ўдзел у летнім працоўнім семестры і асвоілі каля 700 тыс. руб. капіталу складання, правілі вялікую грамадсна-палітычную работу.

Кіруючыся рашэннямі XXVII з'езда КПСС, наступных Пленумаў ЦК КПСС, XX з'езда ВЛКСМ, рытуючы састручу 70-годдзе Ленінскага камсамола, 70-годдзе ўтварэння БССР і Камітэты Беларусі, імкнучыся дастойна зараджыцца 25-годдзе зараджэння беларускага будаўніцтва руху, зводны студэнцікі атрад ГДУ бярэ на падрыйточы перыяда наступных абавязацельств:

— Сацыялістичнае спаборніцтва ў падрыйточы перыяд правесці пад дэйзізам: «70-годдзе Ленінскага камсамола, 70-годдзе ўтварэння БССР і Камітэты Беларусі — дастойную сустрэчу».

— Сфарміраваць зводны студэнцікі атрад універсітэта ў колькасці 1050 байцу.

— Сфарміраваць 15 студэнцікіх навукова-вытворчых атрадаў (СНВА) колькасцю 350 чалавек.

— Сфарміраваць 15 педагогічных атрадаў колькасцю 170 чалавек.

— Стварыць пры камітэце камсамола бюро па працаўлайджанню студэнцітаў, якія жадаюць працаўваць у вольным ад вучобы час.

— Якасна правесці вучобу па тэхніцы біспекі. Дабіцца 80% адзнак «выдатна» і 20% — «добра».

— Навучыць 75% байцу атрадаў будаўнічым спецыяльнасцям.

— Якасна правесці вучобу кіраўнікоў і ўсаго актыву атрада.

— Своечасова і якасна правесці дагаворную кампанію.

— Своечасова і якасна правесці мэдышынскі агляд байцу атрадаў.

— Распрацаўваць тэматыку ленці і падрыйтаўваць па трэцім пакета атрадаў на кожны атрад.

— Прынеські актыўны ўдзел у абласнім «Тыдні студэнцкага атрада», у якім заняці адно з прызыных месц.

— Падрыйтаўваць 35 дружын па ахове прыроды, дружыні, адказных за вясенна-палаўнічую і спартыўную работу, а таксама за работу па аказанию дапамогі сельскай школе, старшыні рэзідэнцій камітэтаў, кіназачаў.

— Рэгулярна адлюстроўваць на старонках шматтыражнай газеты «Гомельскі ўніверсітэт» ход падрыйточкі студэнціх атрадаў да працоўнага семестра-88.

— Выліцяць на сацыялістичнае спаборніцтва ў працоўным семестры-88 зводны студэнцікі атрад БІЧТа.

САЦЫЯЛІСТЫЧНЫЙ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ ПРЫНЯТЫ НА ПАСЯДЖЕННІ КАМИТЭТА ЛКСМБ і ШТАБА ПРАЦОЎНЫХ СПРАЎ 8 ЛУТАГА Г. Г.

САСТАУ ШТАБА ПРАЦОЎНЫХ СПРАЎ

На пасяджэнні камітэта лагічнага факультэта, камісар штаба.

Ф. ЦІМАШЭНКА — студэнт гр. 0-21 эканамічнага факультэта, адказны за працягненне вучобы па ТВ.

С. НІКАЛАЕВА — нам. сакратара камітэта ЛКСМБ, начальнік штаба.

А. ПЕТРАШЕНКА — студэнтка гр. 0-21 эканамічнага факультэта, нам. начальнікі штаба.

С. КРАЦІЯНКОУ — студэнт г. БР-22 гісторыка-філа-

гічнага факультэта, якія вынікнулі з новыя пытанні па фарміраванню атрадаў да працоўнага семестра-88, з імі можна звязацца ў абласніх штаб студэнціх атрадаў па тэлефонах:

Намеснік камандара — Кустаў Аляксандар Міхайлавіч, тэл. 55-64-31.

Галоўны інжынер — Варажун Сяргей Іванаўч, тэл. 55-64-31.

Камісар — Лёгенькаль Тамара Іванаўна, тэл. 55-67-25.

Галоўны ўрач — Шаршанка Тамара Міхайлавна, тэл. 52-41-91.

Час дэмакратызыцы і галоснасці дазваляе сёня спаўні асаніць заслугі тых, хто пакінуў для нашай культуры, науки, літаратуры вартую ўдзячнасці спадчыну.

СКЛАДАЛЬНИК ПЕРШАЙ БЕЛАРУСКАЙ ГРАМАТЫКІ

Творчая дзеянасць Кафуся Каганца (Казіміра Карапічавіча Кастрасіцкага), рэвалюцыявера, вучонага, мастака — адна з яркіх старонак у гісторыі самай беларускай культуры. Энтузіаст навуковай апраўкі беларускай мовы, ён видомы перш за ёсць як складальны першай «Беларускай граматыкі», гістарычную ролю якой ціккае перацэнцы.

Імя Кафуся Каганца видома шырокаму чытчу значна менш, чым імёны П. М. Шылелуса, Бр. Таращкевіча, М. Я. Байкоў, І. К. Бялькевіча, Я. Колады, Я. Купала і іншых вучоных-педагогаў і мовазнаўцаў. Тому ёсць свае прычыны, але ёсць у гэтых інейных несправядлівасці.

Адным з першых Каганец зварнуўся да сістэмнага вывучэння і навуковай распрацоўкі беларускай мовы, якую лічыў «адной з найстарэйшых і найчысцейшых з усіх славенскіх» у ёй меней, як у другіх, чужеземнага налёту... інне можа слыхніць як бы ключам для ўсіх славянскіх моваў»; у цэнтры увагі даследчыка-энтузіяста знаходзіліся праблемы беларускай графікі, правапису, лексікаграфіі і граматыкі.

Асаблівую цікавасць для сучасных этнографаў і лексікографаў уяўляюць лексікалагічныя даследаванні (дialektная лексікалогія, тапоніміка) Каганца. Ен запісваў цікавыя, на яго погляд, беларускія слова з мэтай у далейшым склаці слівамі тлумачальных слóўнікаў. Ка-

штотун уклад К. Каганца ў станаўленне тэрміналогіі розных галін науки дазваляе арабіць выгад аб tym, што ён з'яўляецца пачынальнікам мэтанакіраванай апраўкі беларускай навуковай тэрміналогіі.

Цяжкае жыцце аўтара першай беларускай граматыкі абумовіла трагічны лёс яго навуковых твораў, ні адну з якіх К. Каганец пры жыцці не апублікаваў і нахват не завяршыў. Большая частка рукапісных спадчыні вучонага згубіла ў гады Вялікай Айчыннай вайны, а то, што засталося, недастатковва вывучана і яшчэ чакае сваіх даследчыкаў. Але працы яго дажылі да таго будучага, у якое веры Кагуся Каганец.

А. УЛАСАУ,
асістэнт кафедры
рускага, агульнага і
славянскага мовазнаўства.

АБУДЖАЎ ДА ВОЛІ І СВЯТЛА

Пачатак XX стагоддзя — адзін з самых бурлівых і складаных перыядоў у гісторыі беларускай літаратуры. Шырокі ўздым літаратурна-грамадскага руху адбыўся пад неспредным уздзеяннем рэвалюцыі 1905 г., якая зняла заборону з беларускага друкаванага слова. Баколі першых легальнай беларускіх газет «Наша доля» і «Наша ніва» групуюцца ўесціцае нацыянальным мовазнаўствам прапаноўвае навуковыя граматичныя тэрміны. Некаторыя з іх потым замацаваліся ў нацыянальных беларускіх мовазнаўствіях як агульнапрынятыя, напрыклад, літара, склад, галосны, кропка, двукроп'е, клінік, пытаннік, злуч, праклякса; іншыя, незамацаваныя тэрміны выкарыстоўваліся многімі аўтарамі да рэвалюцыі 1905 г. і першыя паслэрэвалюцыйныя гады, напрыклад, зыкі (гук), сагалосны (звінчы), знакі застанаванія (прыпынку), заставка (коска), чужаслов' (двукоссе), недаказ (шматкроп'е). Пры ўтварэнні беларускіх граматычных тэрмінаў Каганец шыроко выкарыстоўваў слова роднай народнай-дialektнай мовы.

Беларускія спецыялісты па тэрміналогіі выяўляюцца да практыкі прапаноўкі аўтараў пытаннікі астранамічных і біялагічных тэрмінаў ізміненіямі тэрміналагічных і тлумачальных слóўнікаў. Ка-

штотун уклад К. Каганца ў станаўленне тэрміналогіі розных галін науки дазваляе арабіць выгад аб tym, што ён з'яўляецца пачынальнікам мэтанакіраванай апраўкі беларускай навуковай тэрміналогіі.

Цяжкае жыцце аўтара першай беларускай граматыкі абумовіла трагічны лёс яго навуковых твораў, ні адну з якіх К. Каганец пры жыцці не апублікаваў і нахват не завяршыў. Большая частка рукапісных спадчыні вучонага згубіла ў гады Вялікай Айчыннай вайны, а то, што засталося, недастатковва вывучана і яшчэ чакае сваіх даследчыкаў. Але працы яго дажылі да таго будучага, у якое веры Кагуся Каганец.

Як каганец гэты пысьменнік прасяяўшы цэму, абуджана нарада, яго сацыяльна-палітычную свядомасць. Усёй сваёй творчасцю паш агітаў і захілі народныя масы іспадаючы на прадаў, да волі. Захілі не толькі словам, але і справай.

Вядома, што ў 1905 г. ён быў арыштаваны за агітацыю ў Мінскім астроце.

К. Каганец выступаў у розных жанрах — у пазіціўнай, драматургіі. Ен напісаў драмы «Сын Даніла», «Старожыўкі кургана», камедыю «Модны шляхцік». Аўтар даказаў за камітэтамі выхаду беларускага народа з сараднівай эпохой ў паласу нацыянальна-вызваленчай барацьбы народаў Еўропы XIX — пачатку XX ст. Той, хто меў славную гісторыю, можа мець і славную будучыню. Гэтыя думкі Каганца аказаліся прароцкімі.

Куды толькі не кідаў лёс К. Каганца! Ен працаваў і ў Мінску, і ў Рызе, і на будаўніцтве чыгункі ў Лідзе, і на настайнікам малівания ў рамесным вучылішчы ў Вільні... Вымы дзе вірчыны вечных вандраваніяў Каганца — яго палітычная актыўнасць, якую не моглі не акасьць упылъ на будучага паэта. У 1874 г. сям'я вярнулася на родімую. Ен на сабе зведаў, што такое нялякія слáянкі хлеб. Нягледзячы на ўсе цяжкісці, Кафуся цінчыцца да ведаў. Ен вучыўся ў Мінску — у гардзінскім вучылішчы, у Маскоўскім вучылішчы жывапісу, ваяння і дойлідства.

Літаратурную дзеянасць К. Каганен пачаў яшчэ ў 90-я гады мінулага стагоддзя.

У 1893 г. ім быў напісаны публіцыстычны твор «Правамова» (нардрукаваны ў 1910 г. у «Нашай ніве»). «Правамова» вытрымана ў стылі прадмовы Ф. Багушэвіча да зборніка «Дудка беларускі». той жа палымыны зварот да беларусаў любіць свой край, шанаваць свае нацыянальныя зычы і традыцыі, не пагардзіць мовай бabcuščynu. К. Каганец пісаў: «Га, ...сыны Зямлі беларускай... Цы спрэвадзіла гэта — усяго, што сваё, чурацца: і мовы свае, і зычыя сваі, і вонкі сваі, і вонкі сваі».

Як каганец гэты пысьменнік прасяяўшы цэму, абуджана нарада, яго сацыяльна-палітычную свядомасць. Усёй сваёй творчасцю паш агітаў і захілі народныя масы іспадаючы на прадаў, да волі. Захілі не толькі словам, але і справай.

М. ШУКАНАУ,
студент гр. ВР-53 історыка-
філалагічнага факультета.

САІЛКІ ПРЫНОСЯЦЬ АЧКІ

З 7 па 10 лютага ў г. Гродна праходзілі спаборніцтвы па вольнай барацьбе, прадугледжаныя іншымі спартакістамі. Ад нашага ўніверсітэта ў цяжкай вагавай катэгорыі выдатна выступіў студэнт другога курса фізічнага факультэта Юрый Траценко (тренер А. В. Хатылёў, В. А. Калада), якому Спорктамбліт СССР нарадыў прызову «Майстар спорту СССР». Ва ўсіх палідышках Юрый праявіў выключныя бойцкія характеристыкі, і завяліў вышэйшую ўзнагароду.

Прынес заліковы ачкі спартакісту 1 першакурсніку факультэта фізічнага выхавання кандыдат у майстры спорту Алег Бабей (тренер — яго бацька П. П. Бабей). Ен паспіховы выступіў у г. Кішынёў на першынстве СССР па вольнай барацьбе сярод юніёрў 1 ў выміну перазаміку яму прысуджана занялася на спартакістамі.

25-ы, ЮБІЛЕЙНЫ

У час зімовых канікулаў у століцы Латвіі — г. Рызе адбыўся традыцыйны турнір жоночых каманд па ручному мячу ВНУ Прыватыкі ў Беларусь. На гэты раз ён быў ўбілейным, 25-м па ліку.

Сустрэча з камандай Латвійскага здольнасці паказаў К. Каганен пачаў яшчэ ў 90-я гады мінулага стагоддзя. У 1893 г. ім быў напісаны публіцыстычны твор «Правамова» (нардрукаваны ў 1910 г. у «Нашай ніве»). «Правамова» вытрымана ў стылі прадмовы Ф. Багушэвіча да зборніка «Дудка беларускі». той жа палымыны зварот да беларусаў любіць свой край, шанаваць свае нацыянальныя зычы і традыцыі, не пагардзіць мовай бabcuščynu. К. Каганец пісаў: «Га, ...сыны Зямлі беларускай... Цы спрэвадзіла гэта — усяго, што сваё, чурацца: і мовы свае, і зычыя сваі, і вонкі сваі».

Усім сваім жыццём К. Каганен служыў адной ідеі — гісторычнага абуджэння беларускага народа.

БЕЗ ПАЧУЦЦЯ АДКАЗНАСЦІ

На праграме спартакістады спартклуба ВНУ рэспублікі адбыліся спаборніцтвы па плаванню. Вышэйшую ўзнагароду аспречталі 24 каманды. У агульным заліку плыўцы нашага ўніверсітэта занялі шостое месца. Найбуйшы паспіховы выступіў лабарант кафедры фізічнага выхавання А. Аксімава. Яна заняла адпаведна другое і трэцяе месцы на дыстанцыях 50 і 100 м спосабам «брэс».

Добра выступіў і другакурсніца факультэта фізічнага выхавання Т. Банальсева, якая стала прымэром у плаванні на спіне.

Удзельных слоў заслужылі таксама студэнты 4-га курса факультэта фізічнага выхавання Вольга Ярэмка і Алена Саўчыц, якія прыкметы ўсе намагаліся, каб захілі народныя масы іспадаючы на прадаў, да волі. Захілі не толькі словам, але і справай.

Рэдакцыя шматтыражнай газеты «Гомельскі ўніверсітэт» патрабаваў на пастаўніцу супраноўкі, якія валаходзяць беларускай мовай і можа друкаваць на шашчай машынкай.

Аклад — 105 руб. За даўдамі звычайна 104, п. 3-11, тэл. 57-16-52.

Б. ГРУКОУСКИ,
тренер жоночай каманды
ГДУ па ручному мячу.

Меркаванні

ЯПЧЭ РАЗ ПРА «АЗОННЫЯ ДЗІРКІ»

На думку спецыялістаў, фрэон разбурае азонныя слоі атмасфери, што нібыта можа прынесці да біялагічнай катасцрофы. «Менавіта яго лічыць адным з магчымых віноўнікаў утварэння «азоннай дзіркі» над Антарктыдай. Што рабіць?» («Ізвестнік», № 4 ад 4 студзеня г. r.)

Яшчэ ў 1985 г. дванаццаці краін, у тым ліку 1 СССР, падпісалі венскую кампенсациі «Аб абароне азоннай слоі».

А зусім нарады ў тымі ж краінамі падпісаны манзрэльскі пратакол «Аб рочышчах, якія ўпілываюць на азонныя слоі». У выніку фрэон выключан з аэрозольнай прадукцыі на Брасцкім заводзе бытавой хіміі.

Напэўна, спецыялісты ёсць ўлічылі, але вось як бачыць праблема азоннага слоія вачамі дылекція. У энцыклапедыі школьніка «Некананічна хімія» аzon характерызуецца як трахатамная малекула. Утвараецца яна пры электрычным разрадзе шляхам пераўтварэння трох малекул звычайнай кіслароду ў дзве малекулы азону з пылгіланам 285 кДж/энергіі. Аднак раздзяліні гэта зваротная і аzon — яго зімнай паверхні, дзе знаходзіцца асноўная маса кіслароду, а на 20-кілатраметровай вышыні?

Сістэма, якая падае агонь на паверхні, якая ўтварае азоннай дзіркі? У выніку фрэон выключан з аэрозольнай прадукцыі на Брасцкім заводзе бытавой хіміі.

Малекулярная вага азона 48, яна вышэйшая, чым кіслароду, азоту і

вуглякіслага газу. Чаму ж тады ён кіслароду не калі злімай паверхні, дзе знаходзіцца асноўная маса кіслароду, а на 20-кілатраметровай вышыні? Вялікі загадкі ў гэтым няма, калі выхадзіць з нестабільнасці азону. Ен існуе там, дзе зваротень енергіі дастатковы для парушэння раўнавагі раздзяліні. Структура магнітнага поля Зямлі такая, што магнітныя сілывіяны лініі «выхадзяць» з паверхні дна дніні. Сістэма, якая падае агонь на паверхні, якая ўтварае азоннай дзіркі? У выніку фрэон выключан з аэрозольнай прадукцыі на Брасцкім заводзе бытавой хіміі. Аднак раздзяліні гэта зваротная і азон — яго зімнай паверхні, дзе знаходзіцца асноўная маса кіслароду, а на 20-кілатраметровай вышыні?

Всё жа азон — яго зімнай паверхні, якая ўтварае азоннай дзіркі? У выніку фрэон выключан з аэrozольнай прадукцыі на Брасцкім заводзе бытавой хіміі.

Сама азубуджаныя атамы кіслароду падаюць на ідею здзяйсніцца магнітнымі сілывіяными лініямі да паверхні Зямлі. Можа менавіта ў гэтым звязаны сусветнай вядомыя пылгіланчыя зыяні, калі яны, канешне, не назіраюцца і над паверхні плюсам.

Дык можа варта разбіліцца фрэон? Есць і іншыя думкі нааконікі, што ён не мае дачынення да «азоннай дзіркі», у прыватнасці, і да азоннага слоія наогул. Фрэон, як вядома, складаецца з аднаго атама вуглярода, трох атамаў хлору і атама Фтору (фрэон-11). Малекулярная вага яго — 136. Не дабрачыць фрэону да азоннага слоія, нават яго кампаненты ў адзінчоку не могуць зэтага зрабіць.

Па логіцы, азонны слой можа зникніць па дзвох прычынах: з наступленнем поўнай цэмры на Зямлю, са зникненнем з зімнай атмасферы кіслароду. Паколькі іні таго ні другога не прадбачыцца, за азонны слой можна асабліва не хвалявацца. Чым больш азону будзе забірацца з азоннага слоія, тым больш жорсткага ўльтрафіялетавага випраменьвання будзе засярдзіць азот, падае агонь на паверхні, якія ўтвараюцца з азотам. Азот — гэта азотам. Павінны сказаць спецыялісты. А вось кісларод траба берагчы, там, што яго зімнай паверхні націмкініць, а з іншага паверхні націмкініць, а з іншага паверхні націмкініць.

У. КАУДЭРКА,
дацэнт кафедры мінералогіі і агульной геалогіі

Рэдактар Ул. БАЛОГА.
АЗ-2125
АБ'ем — 1 друг. арк.
Тыраж 2000 экз. Заказ 46.

«Гомельскі ўніверсітэт» — орган парткома, рэктората, профсоюзных комітетаў, комітетаў ЛКСМВ Гомельскага гарадзстаннага ўніверсітэта. Гомельская фабрика «Палесдрук» Дзяржкамітэта ВССР па спраўах выдавецтваў, паліграфіі і книжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 104, 3-11, тэл. 57-16-52.